

Markus Engeland

Facebook-debatt: algoritmenes samspill med den forhandlende bruker

Bacheloroppgave i medievitenskap

Veileder: Hendrik Storstein Spilker

Mai 2019

Markus Engeland

Facebook-debatt: algoritmenes samspill med den forhandlende bruker

Bacheloroppgave i medievitenskap
Veileder: Hendrik Storstein Spilker
Mai 2019

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet
Det humanistiske fakultet
Institutt for kunst- og medievitenskap

Innhold

1	Innledning	1
1.1	Tematikk og relevans.....	1
1.2	Problemstilling	2
2	Teori og konsepter	3
2.1	Forhandlet medieforståelse.....	3
2.2	Programmert sosialitet.....	3
2.3	Deliberasjon	4
3	Metode	5
3.1	Stegvis-deduktiv induktiv metode	5
3.2	Utvalg og rekruttering.....	6
3.3	Analyse av data	6
3.4	Kvalitet og etiske hensyn	7
4	Analyse	9
4.1	Nyhetslesning på Facebook.....	9
4.2	Algoritmene og den forhandlende bruker	12
4.3	Algoritmenes rolle i Facebook-debatt	13
4.4	Deliberasjon i digital og muntlig debatt	15
5	Konklusjon	19
	Liste over figurer	21
	Litteraturliste	21

Sammendrag

I denne oppgaven undersøker jeg hvordan samspillet mellom brukere og algoritmer påvirker eget nyhetsbilde og debatten på Facebook. Oppgaven er todelt: I den første undersøker jeg hvordan mennesker og algoritmer påvirker eget nyhetsbilde og hva vi danner oss en mening om. I den andre undersøker jeg hvordan Facebook-debatter oppleves av brukere, og hvordan både brukere og algoritmiske mekanismer er med på å forme Facebook som debattarena.

Gjennom konseptene *den forhandlende bruker*, *programmert sosialitet* og *deliberasjon*, argumenterer jeg for at både brukere og algoritmer er med på å påvirke eget nyhetsbilde og debatten på Facebook. I stedet for å forklare Facebook som nyhets- og debattplattform gjennom *enten* brukere *eller* algoritmer, vil jeg i denne oppgaven argumentere for at det er nettopp i samspillet mellom disse at noen viktige funn kan identifiseres. Disse funnene vil presenteres gjennom modeller.

Jeg vil argumentere for at brukere av Facebook ikke sitter uten handlingsrom på mottakerenden av plattformens algoritmer, men tvert imot foretar en rekke handlinger som virker forhandlende på algoritmene. Videre undersøker jeg Facebooks rolle i dannelsen av nyhetsbilder, og hvordan brukernes forhandlende praksiser ikke bare endrer deres egen opplevelse av plattformen, men også bidrar til å endre *se/ve* algoritmene. Facebook-algoritmenes logikk vil også bli undersøkt. Til slutt vil jeg argumentere for at kroppsspråk er en sentral faktor som skiller en digital debatt fra en fysisk, og at dette kan knyttes opp mot deliberasjonskonseptet.

1 Innledning

1.1 Tematikk og relevans

I 2017 passerte Facebook to milliarder brukere på verdensbasis (Statista, 2019b), og i første kvartal i 2019 hadde over 80 % av nordmenn bruker på nettstedet (Ipsos, 2019). Med den brukermassen selskapet har oppnådd, og den plassen mediet har fått i så mange ulike deler av samfunnet, er det imidlertid ikke lenger bare et sted for å holde kontakten med venner og familie. Facebook har blitt viktig for alt fra nyhetsredaksjoner (Sullivan, 2016) til musikere (Bucher, 2018, s. 95), og ikke minst har den blitt viktig for debatt, en samfunnsfunksjon som vil være fokus i denne oppgaven. Videre er Facebooks økonomiske modell avhengig av omfattende datainnsamling og algoritmer for å selge annonseplasser for tilpasset reklame (Manokha, 2018, s. 898-899). Nettopp algoritmer vil være en sentral faktor når jeg i denne oppgaven skal undersøke Facebook som debatt- og nyhetsplattform.

Blant observasjonene jeg har gjort som har ført til valget av dette temaet, er hvordan Facebook profilerer seg som et vennligsinnet selskap som har som mål å «gi mennesker mulighet til å bygge samfunn og bringe verden tettere sammen» (Facebook, 2019, min oversettelse). Selskapet har vært involvert i en rekke hendelser de siste årene (Jason, 2019), der flere av dem henger sammen med måten algoritmene deres fungerer på. De mer alvorlige hendelsene inkluderer manglende handlekraft i forbindelse med Facebook i Myanmar, der plattformen har lagt til rette for spredning av falske nyheter og vold (McLaughlin, 2018), og saken der analysefirmaet Cambridge Analytica uten autorisering samlet inn data fra 50 millioner Facebook-brukere for å vise personalisert politisk reklame, der Facebook i tillegg ikke varslet brukerne om datainnbruddet. Cambridge Analytica jobbet med Donald Trumps valgkampanje og Brexit-kampanjen, der de brukte slike tilpassede politiske reklamer for å spille på velgeres «*inner demons*» for å påvirke deres politiske atferd (Cadwalladr & Graham-Harrison, 2018).

I denne oppgaven skal jeg undersøke hvordan et utvalg unge, norske brukere opplever Facebook gjennom debatter og nyheter. Ved å se på ulike deler av både brukernes bruk av plattformen, og hvilke algoritmiske mekanismer som ligger til grunn for den, ønsker jeg å finne ut hvordan de opplever Facebook som debatt- og nyhetsplattform. For å finne ut av dette vil rollen Facebook spiller i brukernes nyhetshverdag undersøkes, både fordi det har vært uttrykt bekymring mot denne delen av Facebooks virksomhet (Sullivan, 2016), og fordi nyhetene vi eksponeres for kan påvirke hva vi velger å mene noe om (Schwebs & Østbye, 2017, s. 234). Et gjennomgående tema for oppgaven er samspillet mellom brukeren og Facebooks algoritmer.

Slike ting er viktige å undersøke for å få et bevisst forhold til hvordan vår tids største sosiale medium (Statista, 2019a) fungerer som debattarena og nyhetsplattform, og på denne måten kan ha påvirkningskraft på viktige demokratiske samfunnsfunksjoner, særlig den demokratiske meningsutvekslingen. Det blir også viktig kunnskap i forbindelse med utforming av lovverk som legger føringer for hvordan Facebook skal få operere. Ikke minst er det viktig for utdanning i grunnskolen i skjæringspunktet mellom samfunnsfag og nettvett, der barn og unge i det nye medielandskapet vil være avhengige av gode ferdigheter når det kommer til blant annet kildekritikk.

1.2 Problemstilling

Det trengs altså en klargjøring ikke bare av hvordan Facebook opererer og hvilke mulige innvirkninger dette har på debatt, men en undersøkelse av hvordan Facebook-debatten faktisk oppleves av mennesker som bruker dette sosiale mediet. Med utgangspunkt i observasjonene av Facebooks bruk av algoritmer, er følgende problemstillingen for oppgaven: *Hvordan påvirker samspillet mellom brukere og algoritmer eget nyhetsbilde og debatten på Facebook?*

For å besvare dette vil analysen være delt inn i to deler, der hver del tar sikte på å besvare noen viktige spørsmål: (Del 1) Hvordan påvirker både mennesker og Facebooks algoritmer ens eget nyhetsbilde og hva vi danner oss en mening om? (Del 2) Hvordan oppleves Facebook-debattene av brukerne, og hvordan er både brukere og algoritmiske mekanismer med på å forme Facebook som debattarena?

2 Teori og konsepter

Under følger en redegjørelse for de viktigste teoriene og konseptene i oppgaven, som vil utgjøre analysens teoretiske rammeverk.

2.1 Forhandlet medieforståelse

I oppgaven vil jeg undersøke algoritmene i møte med *den forhandlende bruker*. Dette begrepet er hentet fra Stuart Halls (2003) tre former for dekodinger, posisjoner, eller «lesninger» (Schwebs & Østbye, 2017, s. 219) av medieinnhold. Disse er den *dominant-hegemoniske posisjon*, *den forhandlende posisjon* og den *opposisjonelle posisjon* (Hall, 2003, s. 52-53). Disse angir ulike måter å tolke eller dekode en «tekst» på. Gjennom den dominant-hegemoniske posisjonen leser en teksten ved å akseptere de dominante hegemoniske konnotasjoner som er kodet inn i teksten (Hall, 2003, s. 51). Ved å tolke et budskap gjennom en av de to andre posisjonene vil man i større grad være en forhandlende leser ved å kun akseptere deler av budskapet teksten legger opp til (forhandlende posisjon), eller ved å avvise budskapet helt og tolke det etter et helt annet rammeverk av referanser (opposisjonell posisjon) (Hall, 2003, s. 52, 53). Et viktig poeng er at avsender likevel vil sette visse rammer for hvordan noe kan tolkes (Hall, 2003, s. 50). De tre lesningene baserer seg på Halls encoding-decoding-modell (2003) der en kan argumentere for at leseren tillegges større makt i lesningen av en tekst, og der avsender ikke anses som allmektig når det kommer til å bestemme hva et budskap skal «bety».

I Halls artikkel (2003) eksemplifiseres de tre lesningene gjennom TV-programmer og maktforhold mellom produksjon og lesning, og hvordan disse lesningene kan foregå. Modellen kan imidlertid også kaste lys over andre forhold der slike maktforhold og ulike lesninger gjør seg gjeldende. I denne oppgaven vil jeg bruke disse teoriene for å forstå maktforholdene mellom algoritmer og brukere på Facebook. Særlig vil jeg undersøke Facebook-brukere som *forhandlende brukere*, der det brukere «leser» ut av plattformen ikke er et direkte resultat av innholdet algoritmene presenterer, men et resultat av en kontinuerlig forhandling med dem. Videre kan også selve algoritmene forandres gjennom slike forhandlende praksiser.

2.2 Programmert sosialitet

Et viktig konsept i denne oppgaven er *programmed sociality*, her oversatt til *programmert sosialitet*. Konseptet ble lansert av Taina Bucher (2018), og det handler om hvordan algoritmisk makt kommer til uttrykk gjennom programmerte mekanismer på sosiale medier, og aktiviteter som tillattes innenfor rammene disse mekanismene skaper. En algoritme kan beskrives som en oppskrift som følges av en datamaskin for å løse en oppgave (Aalen, 2015, s. 149). Et viktig poeng Bucher nevner i forbindelse med konseptet, og som også er viktig å understreke i forbindelse med denne oppgaven, er at konseptet ikke er en teknologideterministisk forklaring på menneskelig samhandling. *Programmert* i denne sammenhengen henviser til det å «sette sammen» og «organisere» noe, og *sosialitet* betegner hvordan ulike aktører relaterer til hverandre og hører sammen (Bucher, 2018, s. 4).

I motsetning til en teknologideterministisk tankegang, behandler konseptet programmert sosialitet programvare og algoritmer som dynamiske og performative, ikke som statiske og låste enheter. Videre handler det om at ulike aktører uttrykker seg gjennom rammene algoritmer setter, algoritmer som alltid bærer med seg verdier og normer knyttet til den sosiale verden (Bucher, 2018, s. 4). Det handler om å rette søkelys mot hvordan slike strukturer kan være forutsetninger for mulighetene i ulike sosialiteter. Svarene en ser etter kan altså ikke finnes i de teknologiske rammene alene, men i samspillet mellom kode, mennesker og kontekst (Bucher, 2018, s. 8). Følgende sitat gir en kort oppsummering på hva programmert sosialitet handler om: "Programmed sociality, then, implies a mutual reciprocity between machine and human, and the recognition that however life is shaped, responsibility is shared" (Bucher, 2018, s. 159).

Konseptet programmert sosialitet blir sentralt i analysen, da det vil utgjøre et viktig rammeverk for forståelsen av hvordan algoritmene kan ha mindre makt enn de ofte tillegges, og hvordan mennesker i møte med disse ikke står uten handlingsrom for å påvirke dem eller innholdet de presenterer. Programmert sosialitet er også grunnlaget for en av modellene som presenteres i oppgaven, som viser at brukeren ikke bare har mulighet til å påvirke hvordan algoritmen former opplevelsen av Facebook, men at brukeren også har makt til å endre se/ve algoritmen.

2.3 Deliberasjon

Deliberasjon er et sett normer for politisk diskusjon. Disse inkluderer at den skal være sivilisert (civility), en skal begrunne argumenter, den skal være preget av åpenhet, kommunikasjon skal skje på tvers av politiske forskjeller (Freelon, 2015, s. 773) og en skal stille spørsmål (Freelon, 2015, s. 775). En skal ha respekt for motparten, og konklusjoner skal ikke ropes ut uten underbygning (Aalen, 2015, s. 217). Ved å si at «jeg ser poenget ditt, men er likevel helt uenig» viser en at en strekker seg etter et deliberativt ideal (Freelon, 2015, s. 773), og ønsker å holde diskusjonen sivilisert og vise respekt ovenfor motparten. I denne oppgaven vil en rekke opplevelser informantene har med debatter på Facebook analyseres i lys av dette begrepet. Sammenhengen mellom den digitale debatten og deliberasjon vil også understrekes.

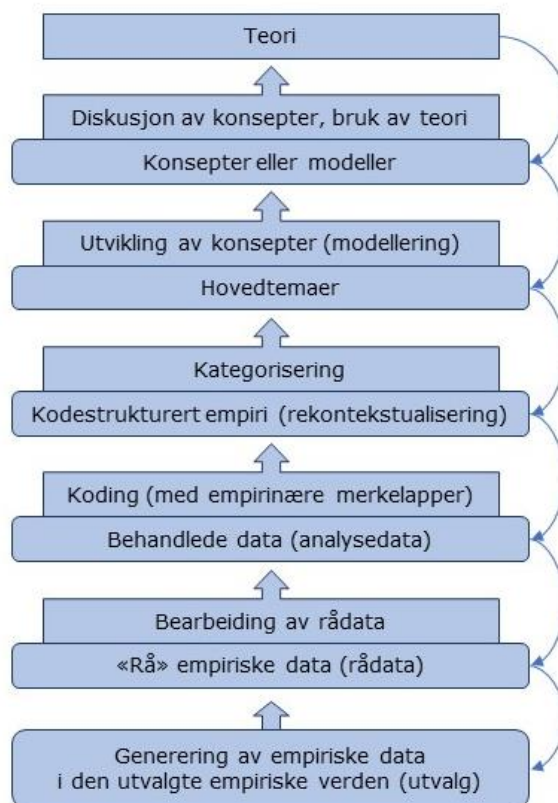
Det deliberative idealet henger på mange måter sammen med Jürgen Habermas' (1989) *offentlige sfære*. Her skal ulike syn møtes, og argumentene skal ikke være preget av egen vinning eller følelser, men være rasjonelle. Videre skal alle kunne delta i diskusjonen, og målet med dette er at en skal finne de løsningene som er best for samfunnet (Aalen, 2015, s. 217). At ulike syn skal kunne møtes og at alle skal kunne delta i diskusjonen, er aspekter som vil bli trukket inn i analysen for å se på hva som eventuelt hindrer noen fra å delta i debatter på Facebook.

3 Metode

I dette kapitlet skal jeg gjøre rede for metoden som er benyttet i oppgaven. Først vil jeg redegjøre for den stegvis-deduktiv induktive metoden, og deretter redegjøre for utvalg og rekruttering. Her vil også informantgruppen bli presentert. Deretter følger en gjennomgang av hvordan dataene har vært analysert, og til slutt vil kvalitet og etiske hensyn diskuteres.

3.1 Stegvis-deduktiv induktiv metode

Den stegvis-deduktiv induktive metoden er grunnlaget for metoden i dette forskningsprosjektet. Metoden er hentet fra boken *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2012) av Aksel Tjora, og er en trinnvis modell som har som mål å utvikle konsepter, modeller eller teorier (Tjora, 2012, s. 174). Figur 1 er en grafisk fremstilling av metoden hentet fra den samme boka.

Figur 1: Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) (Tjora, 2012, s. 175).

3.2 Utvalg og rekruttering

Jeg var ute etter fire informanter som kunne delta i hvert sitt dybdeintervju. Kriteriene var at informantene skulle være unge (18-27 år), være politisk aktive og ha en Facebook-konto. Disse kriteriene kjennetegner gjerne ungdomspolitikere, og dette ble derfor min primære målgruppe. De fire informantene i denne oppgaven er mellom 19 og 23 år, og gruppen består av to jenter og to gutter. I oppgaven refereres de til gjennom pseudonymene «Inger», «Berit», «Per» og «Pål». Alle er politisk engasjerte, og flere er kandidater for fylkes- og kommunevalg i sine respektive hjemfylker- og kommuner. Intervjuene varte mellom 38 og 62 minutter, og ble gjort i perioden mars-april 2019.

Rekrutteringsprosessen og strategien for rekruttering har utviklet seg utover i prosjektprosessen. De første henvendelsene gikk på mail til en rekke ledere og hovedkontorer for de lokale ungdomspartiene i Trondheim og Trøndelag. Det var imidlertid lite respons på disse henvendelsene. Strategien ble derfor endret til å gå via eget kontaktnettverk. Her hadde jeg flere bekjente som enten selv var politisk aktiv, eller som kjente noen som var det. Det er imidlertid ingen av deltakerne som på tidspunktet for intervju var i min nære vennekrets.

3.3 Analyse av data

Bearbeidingen av de empiriske dataene foregikk i flere steg, og fulgte SDI-modellens ulike trinn. Under bearbeidingen av rådataene ble alle intervjuene transkribert, noe som resulterte i ca. 45 sider med intervjudata. Deretter ble det skrevet sammendrag av disse, og etter dette satt jeg igjen med 18 sider sammendrag. Med sammendragene som utgangspunkt fulgte en kodingsprosess der dataene ble kodet med 167 empirinære merkelapper. At de er empirinære vil si at de tar sikte på å kun beskrive det som faktisk sies, ikke hvordan det kan kategoriseres innenfor gitte teorier (Tjora, 2012, s. 179). Etter denne første runden med koding, ble koder som lignet på hverandre eller som omhandlet de samme tingene samlet i kategorier. Under denne prosessen ble koder som ikke var relevante for problemstillingen tatt vekk.

Til sammen ble dette til fire hovedkategorier: Nyheter, debatt og kommentarfelt, algoritmer og datainnsamling og behandling av persondata. Kategoriene ble deretter brukt for å skrive sammenhengende tekst som pekte på viktige funn under hver kategori. Etter dette satte jeg opp utkast til modeller og konsepter knyttet til funnene, og begynte å undersøke hvordan funnene kunne forklares med ulike teorier. Av hensyn til oppgavens omfang ble de tre første hovedkategoriene tatt med videre. Resultatet av dette ble analysen og tilhørende modeller som presenteres i denne oppgaven.

3.4 Kvalitet og etiske hensyn

For å vurdere kvaliteten på dette forskningsprosjektet vil jeg bruke de fem kriteriene for kvalitet beskrevet av Tjora: reliabilitet (pålitelighet), validitet (gyldighet), generaliserbarhet, transparens og refleksivitet (2012, s. 202). Transparens omhandler hvor godt valg knyttet til reliabilitet og validitet formidles (Tjora, 2012, s. 216), og med dette underkapittelet vil jeg forsøke å øke transparensen ved å redegjøre for disse aspektene.

Reliabilitet handler om hvordan forskerens posisjon kan prege forskningsarbeidet (Tjora, 2012, s. 203). Grunnen til at dette temaet ble valgt var fordi jeg hadde interesse for det, og fordi jeg hadde noen kunnskaper om hvordan algoritmene til Facebook fungerer. Dette kan ha påvirket forskningsdesignet og analysen, og er derfor noe jeg har vært oppmerksom på. Særlig har jeg gjennom den tekstnære kodingen forsøkt å holde fokus på hva informantene sier, og hva som er det mest sentrale, og vente med å knytte dette opp mot teorier og konsepter jeg kjenner til fra før av. At det ble så mange koder som beskrev datamaterialet, oppfatter jeg som en indikator på at de beskriver informantenes faktiske uttalelser. Det er også gjennom blant annet disse betraktningene at jeg har forsøkt å ha et refleksivt forhold til forskningen min.

Validitet, eller gyldighet, betegner i hvor stor grad svarene vi finner er svar som faktisk besvarer spørsmålene som er stilt (Tjora, 2012, s. 206). Særlig viktig er det at den valgte metoden passer med problemstillingen, og er egnet for å finne svar på den (Tjora, 2012, s. 207). Andre metoder kunne vært benyttet for å forsøke å finne svar på de samme spørsmålene, men dybdeintervju er valgt fremfor disse av flere grunner. Et alternativ som også kunne gitt interessante funn, er en kvantitativ tilnærming med spørreskjema. Gjennom spørreskjema risikerte jeg imidlertid å gå glipp av de dypere refleksjonene og formuleringene som var mulig å samle inn gjennom den muntlige samtalen. Slik kunne jeg også få svar på oppfølgingsspørsmål som dukket opp underveis i intervjuet, som jeg ikke hadde tenkt over på forhånd. Videre kunne jeg oppfatte kroppsspråk. Ikke minst var det nyttig fra et fenomenologisk perspektiv å finne ut ikke bare hva informanten tenkte om disse temaene, men også måten de snakket om dem på. Disse aspektene var viktige for valget av dybdeintervjuer som datagenereringsmetode.

Oppgaven sikter mot en konseptuell generaliserbarhet, da funnene tilbyr innsikt i et fenomen som deretter er utviklet til modeller og konsepter (Tjora, 2012, s. 209). Målet er at disse modellene skal kunne være relevante for andre caser.

Til slutt vil jeg redegjøre kort for forskningsprosjektets etiske hensyn. Alle som har blitt kontaktet for å delta i forskningsprosjektet har blitt tilsendt et informasjonsskriv der det blir spesifisert hvem jeg er, hva som er forskningsobjektet og fokuset for oppgaven, formålet med oppgaven, informasjon om opptak av intervjuet og videre behandling av dette, anonymitet og ikke minst med en presisering om at deltakelse er frivillig og at en når som helst kan trekke seg fra det (se Vedlegg A). Samtlige har gitt sitt samtykke til dette. For å sikre at ingen av informantene kommer til skade av forskningsprosjektet, er dataene anonymisert.

4 Analyse

I analysen vil funnene fra datamaterialet settes i sammenheng med teoriene og konseptene som har vært presentert tidligere i oppgaven. Her vil det også presenteres modeller som konseptualiserer disse funnene. Analysen er strukturert ut i fra de to hoveddelene presentert under problemformuleringen i innledningen. Temaene «4.1 Nyhetslesning på Facebook» og «4.2 Algoritmene og den forhandlende bruker» vil undersøke det første spørsmålet: Hvordan påvirker både mennesker og algoritmer ens eget nyhetsbilde og hva vi danner oss en mening om? Dette vil besvares ved bruk av teori om programmert sosialitet og den forhandlende bruker. Under «4.3 Algoritmenes rolle i Facebook-debatt» og «4.4 Deliberasjon i digital og muntlig debatt» undersøkes det andre spørsmålet: Hvordan oppleves Facebook-debattene av brukere, og hvordan er både brukere og algoritmiske mekanismer med på å forme Facebook som debattarena? Også her vil programmert sosialitet være viktig teori for å forklare funnene, men deliberasjon blir også et sentralt konsept.

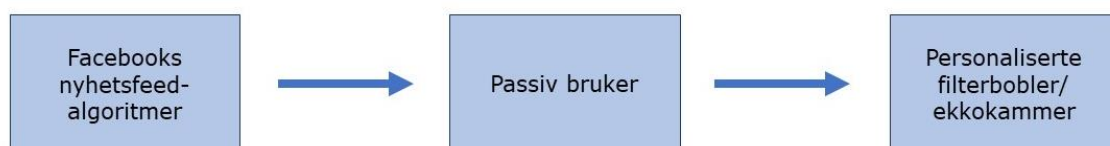
4.1 Nyhetslesning på Facebook

I 2016 ble Aftenposten bedt om å fjerne et bilde fra Vietnamkrigen på Facebook (Hansen, 2016). Avisens sjefredaktør Espen Egil Hansen var bekymret for utviklingen av Facebook som nyhetsplattform:

“(...) one of the main points of contention for Hansen is the filter bubbles created by the platform's [Facebook's] algorithms—curated echo chambers that trap users in a world of news that only affirms their beliefs” (Sullivan, 2016).

Hansen er bekymret for at Facebooks algoritmer skal skape filterbobler, eller ekkokamre, der brukerne blir presentert for nyheter som kun bekrefter deres eksisterende holdninger. Det må nevnes at Hansen sier at han bruker algoritmer selv og at Facebook også gjør mye bra for Aftenposten (Sullivan, 2016), men utsagnet viser til en ikke ukjent bekymring og vil fungere som et utgangspunkt for denne delen av analysen.

Ekkokamre på Facebook kan være negativt, men dersom det skal få virkelig negative konsekvenser for et samfunns felles virkelighetsforståelse og debatt, foreligger det en rekke premisser. Blant disse er premissene om en passiv og ukritisk bruker som er handlingslammet i møte med Facebooks algoritmer. Logikken i dette er fremstilt i Figur 2.

Figur 2: Filterbobler som resultat av Facebooks algoritmer i møte med en passiv bruker.

Disse premissene ser imidlertid ut til å være fraværende i denne oppgavens datagrunnlag. For det første er det ingen av informantene som bruker Facebook som sin primære nyhetskilde. Nyhetslesningen skjer i aviser, der Aftenposten er den mest populære avisen (leses av alle), men også NRK blir trukket frem av flere. Begge to omtales som aviser de har stor tillit til. VG har mindre tillit, og blir lest mindre. Facebook brukes likevel som et supplement i nyhetslesningen, der flere av informantene følger sider på Facebook, og den utgjør varierende andeler av nyhetslesningen. Da er den et redskap for å oppdage saker en ikke har fått med seg, underholdningsnyheter, nyhetsartikler delt av nære venner og andre, kontroversielle saker og populære artikler. Det dukker også opp sponsede innlegg.

Med utgangspunkt i dette ser det ikke ut til å være fare for at Facebook-algoritmene fører til at de ikke får med seg nyheter som utfordrer egne standpunkt. Når det gjelder Facebook som supplement til nyhetslesningen, ser det ut til at plattformen heller er stedet der nyhetene blir «sosiale». Når nyheter deles av venner og andre, blir det en måte å orientere seg om hva de rundt en er opptatt av. Facebook-feeden egner seg imidlertid kanskje mindre til å finne ut hva folk flest er opptatt av, som «Pål» poengterer:

«[Hvis det er en debatt] om man liker best Pepsi eller Cola liksom, og de jeg tilfeldigvis er [mest venner] med liker mest Pepsi, så vil [det] jo åpenbart for meg virke som at folk liker mest Pepsi. (...) det syns jeg er litt skummelt» («Pål»).

Poenget er viktig, siden det kan være nettopp det bevisste forholdet til slike strukturer som i stor grad avgjør om Facebook som nyhetskilde påvirker nyhetslesningen negativt, eller om det er et positivt tilskudd.

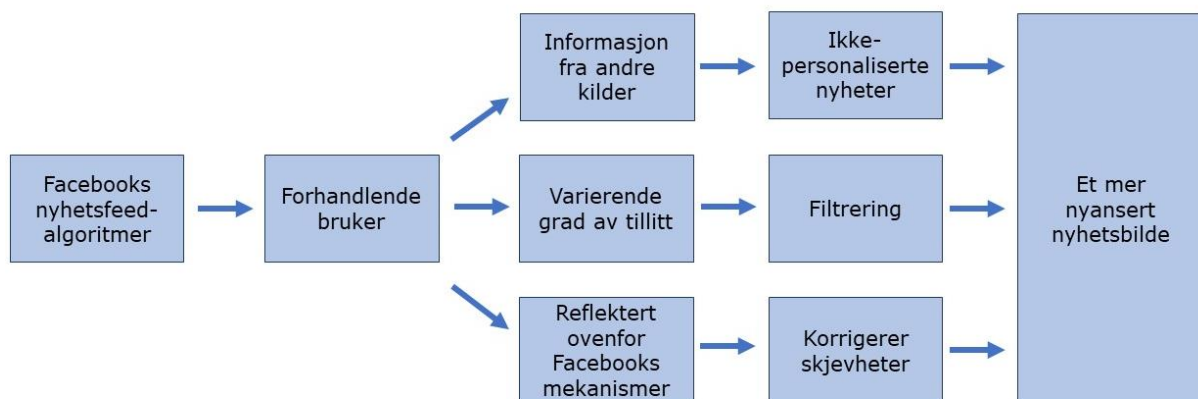
For det andre er ikke tillit noe som deles ut i like mengder til hver avsender på Facebook. Ifølge informantene er tilliten til informasjon på Facebook avhengig av hvor lett det er å forstå hvem som er avsender, hvem avsender er og at det ikke er masseprodusert innhold. «Inger» oppgir at hun har stor tillit til informasjonen på Facebook, men at dette kan begrunnes ut fra et bevisst forhold til hvem som følges. For å nå frem med et budskap på Facebook er det altså ikke nok å tilpasse seg algoritmene og komme inn i folks nyhetsfeed, en må også vinne brukernes tillit.

«Per» forteller at nyhetsfeed-algoritmene ikke er tilstrekkelige som filtre, men at han må ha egne i tillegg. Dette blir særlig viktig når han følger så mye forskjellig og «mye rart». Blant informantene går slik filtrering gjerne automatisk, og blant det innholdet de filtrerer bort er innhold fra ukjente avsendere og bloggere. Det som gjerne klikkes videre på er det som deles av venner.

Det er en rekke viktige forskjeller mellom nyheter på Facebook og i nettaviser/aviser som kommer frem, og det er også variert hva informantene mener er den viktigste forskjellen. Flere trekker frem at Facebook skaper et fragmentert nyhetsbilde, mens aviser skaper et mer nyansert bilde. Dette er blant annet fordi Facebook er orientert om enkeltsaker, mens

avisene har flere artikler om samme tema. Videre trekkes det frem at den redaksjonelle kontrollen i avisene er en viktig forskjell, kommentarfeltets synlighet, og forventninger til innhold på Facebook og i aviser. På grunn av kommentarfeltets synlighet oppgir «Inger» at hun kun leser kommentarfelt på Facebook.

Mye av forklaringen på at Facebook ikke er primær nyhetskilde ser ut til å ligge i disse funnene. Når de trekker frem at Facebook skaper et fragmentert nyhetsbilde, viser det at informantene er reflektert i møte med hvordan Facebook presenterer nyheter, identifiserer disse mekanismene, og foretar handlinger som korrigerer eventuelle skjevheter. Ønsket om redaksjonell kontroll kan sees i sammenheng med den kritiske vurderingen av avsender. Forventninger til innhold er også en viktig forskjell, der «Berit» forteller at når hun går inn på Facebook, så forventer hun å se oppdateringer på for eksempel hva familiemedlemmer har gjort siden sist, ikke nyheter. At kommentarfeltet er langt mer synlig underbygger også argumentet om Facebook som stedet der nyheter blir «sosiale».

Figur 3: Personlige nyhetsbilder er resultat av en rekke handlinger som virker forhandlende eller i opposisjon til Facebooks nyhetsfeed-algoritmer.

Resultatet av disse funnene kan oppsummeres som i Figur 3. Her ser vi nyhetsfeed-algoritmenes påvirkning på brukeres nyhetsbilde fremstilt som mye mer kompleks enn i den enkle modellen i Figur 2. Når disse algoritmene møter en forhandlende og kritisk bruker er det flere aktive handlinger som virker forhandlende og i opposisjon til algoritmens logikk: (1) brukeren søker informasjon fra andre kilder for å nyansere eget nyhetsbilde, (2) graden av tillit er ikke konstant ovenfor enhver avsender, noe som resulterer i filtrering hos brukeren, og (3) et reflektert forhold til Facebooks mekanismer fører til handlinger som søker å korrigere skjevheter i systemet. Sammen danner disse et mer nyansert nyhetsbilde. Langt fra å være passive «ofre» for en mektig algoritme, ser vi at informantene i denne studien er aktive, *forhandlende* brukere på Facebook.

4.2 Algoritmene og den forhandlende bruker

Informantene forteller at nyhetsfeedene deres er fylt opp med blant annet politiske innlegg og nyhetsartikler, og videre nevnes bilder, reklame for ting en har søkt på, politisk innhold som reflekterer «partiet» og dets medlemmer, «tag en venn»-innhold og memes. Nyhetsfeeden viser altså et variert innhold med tanke på sjangre.

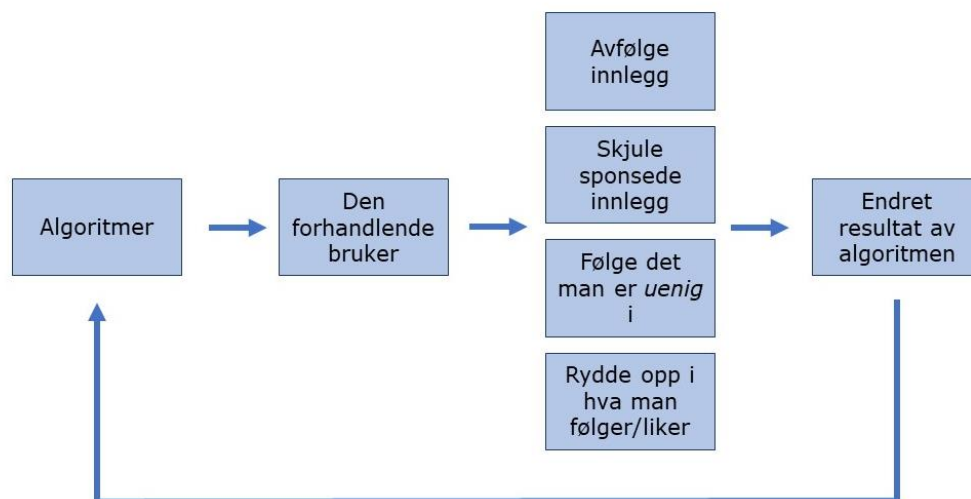
Det som styrer hvilket innhold som dukker opp er Facebooks algoritmer. Alle informantene viser at de har en god forståelse for hvordan disse fungerer, og at algoritmene påvirker hvilket innhold de får se. Flere har også kunnskap om hvordan dette fungerer i sammenheng med Facebook økonomiske modell, samt at også aktivitet utenfor Facebook påvirker hva som dukker opp i nyhetsfeeden. «Per» beskriver en algoritme slik:

«Det er en form for organisering av data da, (...) en forenklet måte å beslutte hvem som skal se hva på en måte (...). Ja, du kan se for deg (...), hvis du har en elv også legger du ut renner, som gjør at vannet renner til et bestemt sted på en måte» («Per»).

Noen synes algoritmene fungerer greit, selv om det er noen ting de ville hatt annerledes, mens «Berit» sier hun ikke er fornøyd med den. «Pål» ønsker sosiale medier som er minst mulig algoritmisk styrt, slik at det han ser representerer debatten og meningene som faktisk utgjør denne, i motsetning til bare hva de han er venner med mener. «Inger» vet ikke om hun vil ha algoritmer på Facebook i det hele tatt. Grunnene til at de ikke er fornøyde inkluderer blant annet å ikke ville se poster som ble publisert for mange dager siden, at de vil se det nyeste i feeden, og flere reagerer på irrelevante reklamer.

Denne misnøyen med algoritmene gjør seg utslag i ulike handlinger informantene gjør for å påvirke selve algoritmen. Dette inkluderer å avfølge uinteressante innlegg, å skjule visse typer sponsede innlegg, å bevisst følge innhold en er uenig i, og «Berit» oppgir at hun har tatt en opprydningsjobb i hva hun «liker» på Facebook for å påvirke hva som dukker opp.

Det er i disse handlingene noen av de mest interessante funnene ligger. Som nevnt tidligere er noe av premisset for konseptet programmert sosialitet at det er en gjensidig resiprositet mellom teknologien og mennesket (Bucher, 2018, s. 159). Dette forholdet der algoritmene setter visse rammer for menneskelig samhandling, men samtidig er dynamisk, kommer tydelig til uttrykk gjennom forholdet mellom Facebooks algoritmer og informantenes handlinger innenfor disse rammene. Forholdet er fremstilt grafisk i Figur 4.

Figur 4: Algoritmene endres i møte med den forhandlende brukeren.

Gjennom handlingene informantene foretar seg er de aktivt med på å forme nyhetsfeeden sin, og sin opplevelse på Facebook. Algoritmene legger visse rammer for hva som dukker opp i nyhetsfeeden og hvilke handlinger som oppfordres til, men informantene står likevel ikke uten muligheter for å forhandle med disse. Når programmert sosialitet tar utgangspunkt i at algoritmene er dynamiske, blir dette interessant her. Disse algoritmene er i konstant endring (Bucher, 2018, s. 48), og når informantene foretar seg disse handlingene er de med på å «skape» algoritmene gjennom sine handlinger. Gjennom slike forhandlende praksiser i forhold til algoritmene er altså ikke informantene bare med på å endre egen opplevelse av Facebook som plattform; de er også med på å endre algoritmene i seg selv. På denne måten kan konseptet programmert sosialitet brukes til å forstå slike praksiser, og det på en måte som tillegger brukerne stor makt.

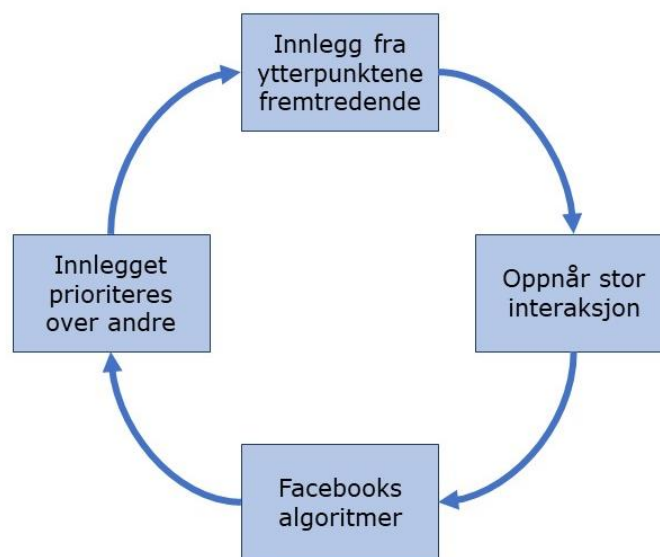
4.3 Algoritmenes rolle i Facebook-debatt

«Også er det jo ofte utpå ytterpunktene da, altså ene eller andre veien. Folk som på en måte har veldig sterke og radikale meninger er mer tilbøyelige til å få det ut på en sånn plattform tror jeg» («Per»).

At det er ytterpunktene som i størst grad er representert i debattene på Facebook, kan ha ulike forklaringer. Det kan være at det er slik det fungerer også utenfor nettet, at de minst moderate er de som blir lagt merke til. Eller det kan være fordi politiske utfordrere i større grad bruker sosiale medier, siden det kan være vanskeligere for dem å bli hørt i redaksjonelle medier (Aalen, 2015, s. 202). Når en undersøker disse mekanismene gjennom konseptet programmert sosialitet, kan også algoritmene forklare noe av dette.

EdgeRank, algoritmen som styrer hva som dukker opp i nyhetsfeeden på Facebook (Aalen, 2015, s. 149), ble delvis vist frem til offentligheten på en Facebook-konferanse i 2010 (Bucher, 2018, s. 77). Den opererte ut i fra tre hovedvariabler: når en interaksjon fant sted, type interaksjon (f.eks. en «like» eller en kommentar) og forholdet en har til den som interagerer med et innhold. I dag er det ikke kun disse tre variablene som bestemmer hva en ser på Facebook (Bucher, 2018, s. 78). Likevel er målet for Facebook å maksimere brukerdeltakelse, og et middel for å få brukere til å foreta handlinger på plattformen, er å vise det som regnes som «mest interessant». Bucher understreker også at å snakke om nyhetsfeed-algoritmen ikke handler om den nøyaktige matematiske formelen, men *logikken* som ligger til grunn for den (Bucher, 2018, s. 82).

At «Per» registrerer at de som tilhører ytterpunktene i politikken er blant dem som er mer aktive på Facebook-debatter enn andre, kan ses i lys av denne mekanismen. Den viktigste komponenten i EdgeRank-algorithmens logikk som beskrevet ovenfor, er interaksjon. Innlegg som får mange «likes» og kommentarer prioriteres av algoritmen. Når innhold som representerer holdninger fra enten det ene eller andre ytterpunktet skaper stort engasjement, inngår det i en sirkulær logikk som ligger i Facebooks mekanismer der det «populære» blir mer populært (Bucher, 2018, s. 89) (se Figur 5). Dette kan også gjøre at algoritmene legger til rette for visse måter å debattere på.

Figur 5: Den algoritmiske logikken er med på å definere hva som er mest «relevant».

Når ytterpunktene er overrepresentert trenger det altså ikke bare å være fordi at disse brukerne er majoriteten; det kan også være fordi at innholdet de deler i større grad harmonerer med de verdier som ligger til grunn for Facebook-algorithmene. På bakgrunn av uttalelser fra informantene, og det vi vet om måten Facebooks nyhetsfeed-algoritmer fungerer på, kan en tenke seg at algoritmene «favoriserer» det kontroversielle, når slikt innhold får mye interaksjon. Algoritmene kan derfor ha en polariserende effekt som kan forklare denne observasjonen.

Dette er likevel ikke et argument for at algoritmene i seg selv er mektige og dikterer debatten som foregår på Facebook. Likevel kan dette være en mulig forklaring på noen av de observasjonene som blir presentert her. Når visse typer innlegg oppnår stor grad av interaksjon og disse av algoritmene blir regnet som «relevante», kan en hevde at brukere har forsterket denne mekanismen ved å interagere med innleggene. På denne måten kan brukernes makt til å påvirke algoritmene også brukes til å bekrefte slike verdier. Slik kan konseptet programmert sosialitet forklare både endring og videreføring av algoritmiske mekanismer.

4.4 Deliberasjon i digital og muntlig debatt

Informantgruppen er delt i to når det kommer til om de deltar i Facebook-debatter. Halvparten deltar, dog i mindre grad enn før, mens den andre halvparten deltar lite eller ingenting. De som ikke deltar sier at de gjerne kan støtte noen i et kommentarfelt, men at de unngår å være kritisk. Begge som deltar oppgir at de har gjort dette blant annet på Facebook-gruppen «Politisk Ungdom». Andre steder for debatt som blir trukket frem er lukkede grupper, interne grupper i partiet vedkommende tilhører og på statuser.

Det er flere positive sider knyttet til Facebook-debatter som trekkes frem. Det gjør at «mannen i gata» kan delta («Pål»), den kan nå og engasjere flere («Berit»), og Facebook-gruppen Politisk Ungdom omtales blant annet som en fin arena med en ålreit tone («Per») og som en «veldig grei» side med mer åpenhet og et større spekter («Pål»). «Inger» mener også at det er mye bra som kommer ut av debatter på Internett. «Per» trekker frem at han synes Twitter er en mer interessant debattarena enn Facebook, både på grunn av brukergruppen og ordbegrensning, og fordi det er kortere vei for å finne noe han er uenig med på Twitter. «Pål» omtaler derimot Twitter som en plattform for de «kule» og «intellektuelle», og ser ikke ut til å oppleve dette som positivt. Disse sidene ved Facebook-debattene kan tyde på at de kan ha en demokratiserende og utjevne effekt. Likevel er det ikke de positive aspektene informantene snakker mest om, og det ser ut til at de negative aspektene ved Facebook-debattene veier tyngre enn de positive.

Alle informantene, både de som deltar og de som ikke gjør det, oppgir flere negative sider ved Facebook-debatter. Blant disse er at debattene ikke fører noen vei, at det er samme prosedyre hver gang, at folk ikke er villige til å endre mening, at folk ikke er interessert i å prøve å forstå, at en mister det å komme frem til noe sammen, at det er usaklig debatt, at debatten blir forenklet, at det er mye styr med varsler på Facebook dersom man deltar, at det en skriver blir stående «for alltid», at en er redd for at noen blir sinte på en, at det en skriver kan bli brukt mot en i fremtiden i politisk karriere eller av arbeidsgivere, at en kan føle på prestasjonspress, at det er lav terskel for hat, et «forferdelig» debattklima og at det er stygg språkbruk. «Pål» mener også at jenter og minoriteter er særlig utsatt for stygge kommentarer, og vedkommende kjenner flere som har blitt utsatt for «helt forferdelige ting» som følge av deltakelse.

«Altså, vil jo si det at terskelen for å kommentere ting er jo ikke så høy (...), [men] det er veldig høy terskel hvis du forventer en debatt som er saklig da (...)» («Pål»).

«Pål» sitt utsagn oppsummerer mye av det informantene sier om terskelen for å delta i en debatt. Selv om terskelen for å delta ved å skrive en kommentar kun krever en Facebook-konto og tilgang på stedet der debatten foregår, er terskelen likevel høyere enn det rent tekniske dersom en ser på hvilke opplevelser de har med Facebook-debattene. Aalen argumenterer for at sosiale medier i norsk sammenheng kan se ut til å ha hatt en utjevningseffekt når det gjelder deltakelsen i meningsutveksling (Aalen, 2015, s. 220). Dette baseres blant annet på at det i Norge i 2012 ikke var «forskjeller mellom kvinner og menn, unge og voksne, lav eller høy utdanning, god eller dårlig økonomi» på de som deltok (Aalen, 2015, s. 219). Slik sett har den hatt en utjevningseffekt.

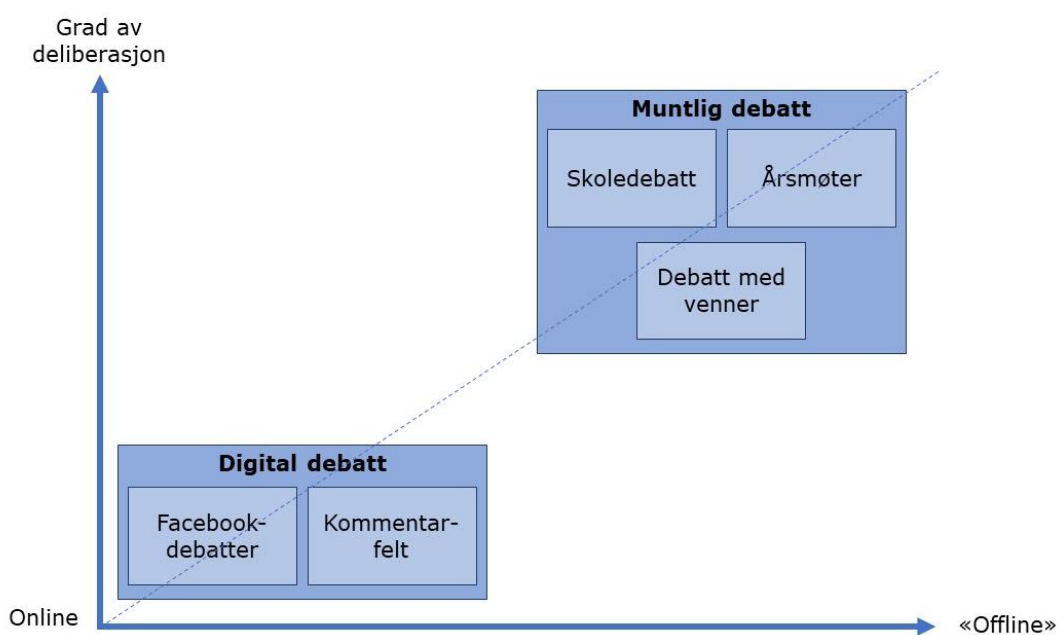
Hvem som deltar og hvordan de som deltar opplever *kvaliteten* på debattene er imidlertid to forskjellige spørsmål. Halvparten av informantene lar være å delta i Facebook-debatter, og de to som gjør det opplever at det sjeldent fører noen vei («Per») og at det blir samme prosedyre hver gang («Pål»). Selv om det kan være positivt at det er god demografisk spredning på deltakerne i Facebook-debatter, er det grunn til å stille spørsmål ved kvaliteten på Facebook-debattene når den likevel oppleves negativt på så mange måter. «Inger» beskriver terskelen for å delta som alt for høy, og disse opplevelsene kan være årsaker til dette. Hvordan kan vi teoretisere årsakene til den høye terskelen?

Årsakene til at terskelen heves kan oppsummeres ved å peke på en lav grad av deliberasjon. Mange av de negative aspektene informantene trekker frem kan knyttes til dette. Gjennom opplevelsene av at debattene blir usaklige, med stygg språkbruk og lav terskel for hat, ser vi at den grunnleggende respekten for motparten forsvinner. At folk ikke er villige til å endre mening, og heller ikke er interessert i å prøve å forstå, tilsier lite åpenhet for å lytte til den andres argumenter. En forenklet debatt preget av slagord («Per») vitner om liten bruk av gode begrunnelser for eget synspunkt. Det er ser altså ut til å være en sterk sammenheng mellom lav grad av deliberasjon i Facebook-debattene og terskelen for å skulle delta i dem.

De fleste av informantene sier at de liker en fysisk/muntlig debatt bedre enn Facebook-debatter, og «Inger» trekker frem at hun helst debatterer med venner. Skoledebatt («Pål») og årsmøter med «partiet» («Inger») er andre eksempler på muntlige debatter som trekkes frem som mer positive opplevelser enn Facebook-debatten og kommentarfelt. Det er flere grunner til at den muntlige debatten oppleves mer positivt. Flere sier at det er en fordel å kunne se meningsmotstanderen sin, og videre nevnes at det å kunne se den andre personen kan gjøre en mer tilbøyelig til å prøve å forstå. Det er også flere som sier at et viktig poeng med en diskusjon nettopp er å kunne lære noe.

«(...) Da har du muligheten til å se motstanderens (...) uttrykk da, og da kan du kanskje skjønne hvis du har blitt misforstått, forklare bedre. Jeg tror på en måte at, da kan man kanskje lære litt mer av hverandre, for det er jo det som gjerne er det man ønsker å oppnå ved en diskusjon da» («Inger»).

Å kunne lese kroppsspråk er noe som blir trukket frem som viktig i sitatet ovenfor, og av andre informanter. Når de fleste av informantene sier de foretrekker en muntlig debatt der en er sammen med dem man diskuterer med, og ingen sier at de foretrekker en digital debatt fremfor en fysisk en, kan en hevde at kroppsspråk er en viktig faktor for en givende debatt. Kroppsspråk synes å være en viktig forklaring til den store forskjellen på graden av deliberasjon i digitale og muntlige debatter, og følgelig blir det også viktig for opplevelsen av disse debattene. Disse forskjellene er fremstilt grafisk i Figur 6, der den stiplede linjen indikerer at graden av deliberasjon i en debatt gjerne avhenger av om debatten er «online» eller «offline». «Per» oppsummerer det slik: «Også er det over nett, det er jo [en] vanskelig måte å kommunisere på, egentlig».

Figur 6: Digitale og muntlige debatter kjennetegnes av ulik grad av deliberasjon.

5 Konklusjon

Problemstillingen for denne oppgaven har vært hvordan samspillet mellom brukere og algoritmer påvirker eget nyhetsbilde og debatten på Facebook. Dette har blitt undersøkt gjennom ulike aspekter i den todelte analysen. Her vil jeg oppsummere og komme med noen konklusjoner på spørsmålene i de to delene, basert på funnene i empirien, modellene presentert i analysen, samt den anvendte teorien.

I den første delen (4.1) undersøkte jeg hvordan både mennesker og Facebooks algoritmer påvirker folks nyhetsbilder og debatten på Facebook. Først ble det rettet fokus på *den forhandlende bruker*. I motsetning til noen forestillinger om Facebooks algoritmer, sitter ikke brukeren maktesløs på mottakerenden av disse mekanismene, men foretar en rekke aktive handlinger som virker forhandlende, eller i opposisjon, til algoritmene. For å nyansere eget nyhetsbilde med ikke-personaliserte nyheter, oppsøker informantene informasjon fra andre kilder. Tilliten de har til innhold på Facebook er heller ikke jevnt fordelt, og den varierende graden av tillit danner et filter som virker utover Facebooks nyhetsfeed-filter. De viser også at de har et reflektert forhold til Facebooks mekanismer, og bruker denne kunnskapen for å korrigere skjevheter, som for eksempel ved å bevisst «like» sider en er *uenig* med innholdet i.

Under den andre overskriften (4.2) undersøkte jeg hvordan vi kan forstå forholdet mellom brukere og algoritmer gjennom konseptet *programmert sosialitet*. Konseptet tar utgangspunkt i at algoritmene er dynamiske og fungerer i samspill med brukerne. Når informantene gjør handlinger som å aktivt avfølge innhold, skjule sponsede innlegg og rydde i hva man «liker» på Facebook, endrer de ikke bare sin egen opplevelse av plattformen, men de er aktivt med på å påvirke algoritmene som ligger til grunn for den.

Til sammen besvarer 4.1 og 4.2 det første spørsmålet. Det er tydelig at både brukere og algoritmer kan påvirke hva som former ens eget nyhetsbilde. Algoritmene presenterer gjerne nyheter en er enig i, men brukeren står med flere muligheter for å endre dette. Dette kan skje både gjennom aktivitet på Facebook, og ved å oppsøke nyheter utenfor nettstedet. I tråd med konseptet *programmert sosialitet* viser det seg at både brukerne og algoritmene har ansvar for hvilken virkelighet som formes hos den enkelte. Den viktigste forskjellen mellom den første modellen som tok utgangspunkt i en passiv bruker (Figur 2) og den påfølgende som tok utgangspunkt i den forhandlende bruker (Figur 3) er nettopp dette: om brukeren er bevisst mekanismene på Facebook og evner å forholde seg kritisk til disse. Dette kan være faktoren som utgjør skillet mellom Facebook som ekkokammer og Facebook som et positivt tilskudd til nyhetslesningen.

Den andre delen av analysen startet med algoritmenes rolle i Facebook-debatter (4.3). «Per» oppga at det gjerne er ytterpunktene som er mest representert i Facebook-debatter. Algoritmene favoriserer gjerne innhold som blir interagert mye med, og kontroversielt innhold kan derfor bli «favorisert» av algoritmene. Slik kan det kontroversielle og polariserende innholdet bli det mest synlige, og på denne måten forsterke tendenser i debattklimaet på Facebook. Dette fører til en sirkulær logikk, som ble fremstilt i Figur 5.

Videre så jeg på hvordan Facebook-debatten oppleves av brukerne, og hvordan både brukerne og algoritmene er med på å forme Facebook som debattarena (4.4). Informantene var delt i sin deltakelse i debatter på Facebook: to oppga at de deltar, men i mindre grad enn før, mens de to andre deltar lite eller ikke i det hele tatt. Selv om det trekkes frem flere positive sider ved Facebook-debatter, som at «mannen i gata» kan delta og at den kan nå og engasjere flere, var det i stor grad de negative trekkene ved debattene informantene fokuserte på, aspekter som bidro til å gjøre opplevelsen av deltakelse negativ. Derfor er det viktig å ikke bare se på *hvem* som deltar, men hvordan de som deltar *opplever* debatten.

Flere foretrakk en muntlig debatt fremfor en på nett, mye på grunn av at en da kunne lese kroppsspråk, og dette så ut til å henge sammen med graden av *deliberasjon* i debatter. Disse funnene ble oppsummert i en modell (Figur 6), som antydte at graden av *deliberasjon* hadde sammenheng med om en debatt er «online» eller «offline». Facebook-debattene oppleves i større grad negativt enn positivt, og igjen ser vi at både brukerne og algoritmene spiller viktige roller. Hvordan brukere oppfører seg i en digital debatt, der kroppsspråket uteblir, har stor innvirkning på opplevelsen og terskelen for å delta i disse debattene.

Gjennom konseptene *den forhandlende bruker*, *programmert sosialitet* og *deliberasjon*, har jeg forsøkt å belyse at både brukere og algoritmer er med på å påvirke eget nyhetsbilde og debatten på Facebook. I stedet for å forklare Facebook som nyhets- og debattplattform gjennom *enten* brukere *eller* algoritmer, har jeg i denne oppgaven argumentert for at det er nettopp i samspillet mellom disse at viktige funn kan identifiseres.

Blant interessante spørsmål for videre forskning er hvordan disse spørsmålene besvares av informanter i andre aldre og andre livssituasjoner. En undersøkelse av algoritmisk påvirkning og brukeres muligheter for forhandling med disse på andre sosiale medier enn Facebook, og en sammenligning av disse sosiale mediene, kunne i et større forskningsprosjekt også være interessante temaer for analyse.

Liste over figurer

Figur 1: Stegvis-deduktiv induktiv metode (SDI) (Tjora, 2012, s. 175).	5
Figur 2: Filterbobler som resultat av Facebooks algoritmer i møte med en passiv bruker. 9	
Figur 3: Personlige nyhetsbilder er resultat av en rekke handlinger som virker forhandlende eller i opposisjon til Facebooks nyhetsfeed-algoritmer.	11
Figur 4: Algoritmene endres i møte med den forhandlende brukeren.....	13
Figur 5: Den algoritmiske logikken er med på å definere hva som er mest «relevant»...14	
Figur 6: Digitale og muntlige debatter kjennetegnes av ulik grad av deliberasjon.	17

Litteraturliste

- Aalen, Ida. (2015). *Sosiale medier*. Bergen: Fagbokforlaget.
- Bucher, Taina. (2018). *If...then : algorithmic power and politics*. New York, NY: Oxford University Press.
- Cadwalladr, Carole & Graham-Harrison, Emma (2018, 17. mars). Revealed: 50 million Facebook profiles harvested for Cambridge Analytica in major data breach. *The Guardian*. Hentet fra <https://www.theguardian.com/news/2018/mar/17/cambridge-analytica-facebook-influence-us-election>
- Facebook. (2019). Company Info. Hentet 6. mai 2019 fra <https://newsroom.fb.com/company-info/>
- Freelon, Deen. (2015). Discourse architecture, ideology, and democratic norms in online political discussion. *New Media & Society*, 17(5), 772-791. <https://doi.org/10.1177/1461444813513259>
- Habermas, Jürgen. (1989). *The structural transformation of the public sphere : an inquiry into a category of bourgeois society*. Cambridge: Polity Press.
- Hall, Stuart. (2003). Encoding/Decoding. I Toby Miller (Red.), *Television : Critical Concepts in Media and Cultural Studies* (s. 43-53). London: Routledge.
- Hansen, Espen Egil. (2016, 8. september). Dear Mark. I am writing this to inform you that I shall not comply with your requirement to remove this picture. *Aftenposten*. Hentet fra <https://www.aftenposten.no/meninger/kommentar/i/G892Q/Dear-Mark-I-am-writing-this-to-inform-you-that-I-shall-not-comply-with-your-requirement-to-remove-this-picture>
- Ipsos. (2019). Ipsos SoMe-tracker Q1'19. Hentet 6. mai 2019 fra <https://www.ipsos.com/nb-no/ipsos-some-tracker-q119>
- Jason, Zak. (2019, Mai). 15 Months of Hell at Facebook. *Wired*, s. 59.
- Manokha, Ivan. (2018). Surveillance: The DNA of Platform Capital—The Case of Cambridge Analytica Put into Perspective. *Theory & Event*, 21(4), 891-913.
- McLaughlin, Timothy. (2018, 6. juli). How Facebook's Rise Fueled Chaos and Confusion in Myanmar. *Wired*. Hentet fra <https://www.wired.com/story/how-facebooks-rise-fueled-chaos-and-confusion-in-myanmar/>
- Schwebs, Ture & Østbye, Helge. (2017). *Media i samfunnet* (7. utg.). Oslo: Det Norske Samlaget.
- Statista. (2019a). Most popular social networks worldwide as of April 2019, ranked by number of active users (in millions). Hentet 6. mai 2019 fra <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

- Statista. (2019b). Number of monthly active Facebook users worldwide as of 1st quarter 2019 (in millions). Hentet 6. mai 2019 fra <https://www.statista.com/statistics/264810/number-of-monthly-active-facebook-users-worldwide/>
- Sullivan, B. (2016, 22. september). 'I Just Got Really Mad': The Norwegian Editor Tackling Facebook on Censorship. *Motherboard*. Hentet fra https://motherboard.vice.com/en_us/article/aeknxg/i-just-got-really-mad-the-norwegian-editor-tackling-facebook-on-censorship-aftenposten
- Tjora, Aksel Hagen. (2012). *Kvalitative forskningsmetoder i praksis* (2. utg.). Oslo: Gyldendal akademisk.

